

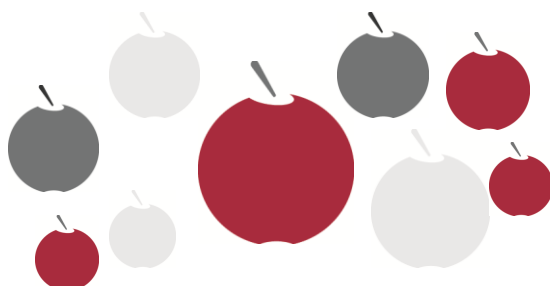
VOKSENOPPLÆRINGSFORBUNDET
STUDIEFORBUNDENES INTERESSEORGANISASJON

Årsmelding for Voksenopplæringsforbundet 2010

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
1. LÆRINGSMULIGHETER	5
2. RAMMEBETINGELSER	9
3. SYNLIGHET	10
4. SAMFUNNSENGASJEMENT	14
5. UTVIKLING OG KVALITETSARBEID	17
6. ORGANISASJON	20
7. ADMINISTRASJON	21
8. MEDLEMSORGANISASJONER	24
9. REGNSKAP 2010	31
SLUTTORD	33

Innledning

Studieforbundene vil sette agendaen!

2010 er det første året med ny lov om voksenopplæring. Studieforbundene har dette året brukt mye energi på å tilpasse seg ny lov med forskrifter, og VOFO har gjennom hele året bistått studieforbundene i dette arbeidet.

Studieforbundene opererer i spenningsfeltet mellom:

- 1) nye forventinger til en ny tid for voksenopplæring i frivillig sektor
- 2) de mulighetene og begrensningene som ny lov gir
- 3) (fortsatt) stramme rammebetingelser i bevilgningene over statsbudsjettet i forhold til å nå de overordnede målene som ny lov om voksenopplæring setter for studieforbundenes virksomhet
- 4) det oppdraget som deres egne medlemsorganisasjoner har gitt dem

I dette spenningsfeltet er det mye energi. Energi som skapes gjennom entusiastiske ildsjeler og ideologer som dels vil bygge et bedre samfunn gjennom læring, dels vil styrke frivillig sektor gjennom læring, og ikke minst vil bidra til at den enkelte voksne skal få nye muligheter og styrket sin egen livskvalitet ved hjelp av læring. Denne energien skaper et pågangsmot og en ukuelig innsatsvilje som igjen og igjen gir seg utslag i et stort engasjement for studieforbundene og deres medlemsorganisasjoners arbeidsvilkår og muligheter.

- Vi så det da den nye forskriften skulle operasjonaliseres, og det viste seg at det var behov for fortolkninger og avklaringer om praktisering av ny lov.
- Vi så det da Kunnskapsdepartementet innførte en fordelingsmodell mellom de tre statlige tilskuddene til studieforbund, med en trappetrinnsmodell for

grunntilskuddet, som samlet sett ikke gav grunnlag for videre forsvarlig drift av studieforbundene.

- Vi så det da VOFO i samarbeid med studieforbundene arbeidet fram forslag til fortolkninger og praktisering av regelverket.
- Vi så det da studieforbundene deltok på VOFOs årsmøte, til mønstring for voksnes læring på studieforbundskonferansen og på VOFOs ledermøter og informasjons- og arbeidsmøter.
- Vi så det da vi arrangerte Læringsdager over hele landet, i samarbeid en rekke andre aktører og interessenter innenfor voksenopplæringen i Norge.
- Vi ser det gjennom det engasjementet som studieforbundene viser gjennom sine representanter i VOFOs styre.

„entusiastiske ildsjeler og ideologer som vil bygge et bedre samfunn gjennom læring”

- Og vi ser det gjennom tallene, tallene som viser at stadig flere studieforbund øker sin aktivitet målt i antall kurstimer, deltakere og kurs. Og gjennom læringshistoriene som gir tallene et ansikt, og et bilde av den effekten og samfunnsnyttene som studieforbundenes virksomhet gir.

Og VOFO vil være med på å prege historien!

VOFO opererer interessepolitisk i dette spenningsfeltet for å ivareta studieforbundenes interesser. Dette ved å:

- arbeide for gode rammebetingelser i lov med forskrifter og bevilgninger over statsbudsjettet
- synliggjøre studieforbundenes virksomhet
- arbeide for økt status for voksenopplæring i frivillig sektor

- bidra til kvalitetssikring og kompetanseheving gjennom kvalitetsverktøy og rapporteringssystemer, utviklingsprosjekter og VOFO Læring og kompetanse

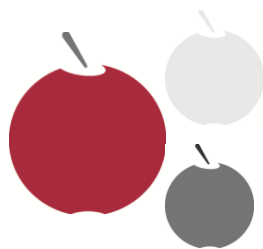
VOFO opererer i forhold til flere spenningsfelt:

- mellom studieforbundenenes mangfold, med ulike agendaer og innfallsvinkler
- mellom politiske føringer og VOFO/studieforbundenenes målsetninger
- i forhold til de politiske partienes agendaer og ulik vektlegging i forhold til kompetansegivende formell utdanning og ikke-formelle opplæring
- mellom ulike kompetansesyn og ulik status i utdanningsnorge

For å bli enda bedre rustet til å operere i disse spenningsfeltene har styret kontinuerlig drøftet VOFOs strategi og prioriteringer. I 2010 satte styret ned et organisasjonsutredningsutvalg som fikk i oppdrag å peke på og foreslå tiltak for å styrke og utvikle VOFOs posisjon som målrettet interesseorgan for studieforbundene. Ved utgangen av året arbeidet utvalget med forslag til et organisasjonsutviklingsprogram som bl.a. omfatter ny strategi og enkelte vedtektsendringer. Både nasjonale og regionale problemstillinger berøres i dette arbeidet.

Ved inngangen til et nytt år, videreføres styrets arbeid med takknemlighet til den arbeidsinnsatsen som utføres i VOFOs stab ved generalsekretæren. Uten denne innsatsen, ville ikke styret kunnet avlevere en årsmelding som viser en slik bredde og dybde i det interessepolitiske, faglige, forvaltningsmessige og organisatoriske arbeidet som VOFO utfører!

Hege Irene Fossum
Styreleder

1. Læringsmuligheter

1.1. Hva har VOFO gjort for å sikre gode arbeidsvilkår og rammebetingelser i forhold til økonomi, regelverk og rapportering?

1.1.1. Interessepolitisk arbeid – lov, forskrift og statsbudsjett

Implementering av nytt lovverk

Den nye voksenopplæringsloven med forskrifter trådte i kraft 1/1-2010. Det viste seg at forskriftene ikke kunne tolkes entydig og at rundskriv F-16-09 Forskrift om studieforbund og nettskoler heller ikke var avklarende. Våren 2010 ble en tid sterkt preget av arbeidet med å tolke, avklare og implementere den nye loven.

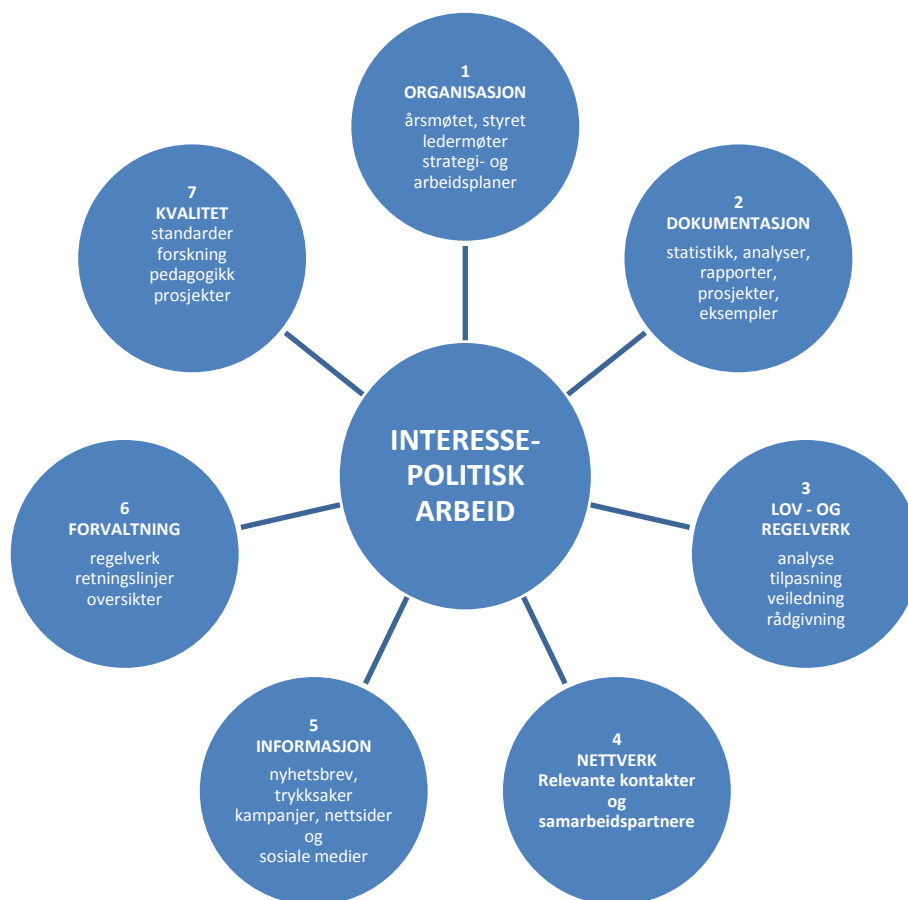
I samarbeid med studieforbundene utarbeidet VOFO en oversikt over områder i loven og forskriftene som krevde en avklaring. Oversikten ble sendt Kunnskapsdepartementet til orientering samtidig som det ble bedt om et møte. I oversikten presenterte VOFO forslag til forståelse med spørsmål og kommentarer til Kunnskapsdepartementet, dette ble drøftet i et møte i departementet. En del spørsmål ble avklart, andre ble avtalt å presisere i nytt rundskriv før sommeren 2010. Rundskrivet er datert desember 2010

I slutten av februar sendte Vox ut informasjon om innretning av tilskuddsmodellen til studieforbundene. Den definerte hvordan *grunntilskudd* og *opplæringstilskudd* kunne benyttes. Modellen ga lite rom for administrativt tilskudd.

Flere studieforbund ville måtte legge ned sin aktivitet dersom modellen skulle følges.

VOFO innkalte til et hastemøte og sendte så et brev til Kunnskapsministeren som redegjorde for konsekvensen av modellen. I brevet ble det bedt om et snarlig møte, dette ble fulgt opp med telefonkontakt for å understreke alvoret. Statssekretær Lisbet Rugtvedt inviterte raskt til møte. Hun viste stor forståelse for konsekvensen av den foreslåtte modellen og åpnet opp for fleksibel bruk av opplæringstilskuddet slik studieforbundene hadde ønsket.

I hele 2010 har VOFO hatt tett kontakt med både Vox og Kunnskapsdepartementet om implementering og tolkning av regelverket. Det ble også satt ned en gruppe som skulle se på detaljene rundt tilretteleggingstilskuddet, og hvordan disse reglene skulle tolkes. Les mer om dette under pkt 6.3.

I desember kom rundskriv F-16-10 som avklarer ytterligere noen problemstillinger, men ved utgangen av året er det fortsatt flere uavklarte saker. Den nye loven sier ingenting

om *kurs på høyere nivå*, noe som har ført til at studenter i enkelte studieforbund har mistet både eksamensretten og støtten fra Lånekassen. Denne saken var forventet å ryddes opp i gjennom rundskrivet, men er fortsatt uavklart.

Øvrig interessepolitisk arbeid

Våren 2010 startet VOFO en møterekke med alle de politiske partiene på Stortinget. Representanter fra VOFO møtte Bente Thorsen og Tord Lien fra Fremskrittspartiet, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg, og rådgiver Peder Tellefsdal fra Høyre, Aksel Hagen fra SV, Anne Tingelstad Wøyen, rådgiver Vanja Stenslie Krakk, og Erlend Fuglum fra Senterpartiet, og Marianne Aasen fra Arbeiderpartiet. Møter med KrF og Venstre ble utsatt til 2011. Agendaen for disse møtene var den generelle situasjonen for studieforbundene og oppfølging av loven. Vi løftet også fram behovet for forskning på studieforbundenes aktivitet sett i forhold til den nye loven. VOFO deltok også på KUF-komiteens høring ved behandlingen av statsbudsjettet i oktober. Budsjettet som ble lagt fram, og vedtatt, innebar status quo for studieforbundene. Vårt interessepolitiske arbeid har altså resultert i at bevilgningen ikke synes truet slik den politiske situasjonen er nå, men at det heller ikke står høyt på den politiske agendaen å øke den generelle bevilgningen. Gjennom året pågår fortløpende kontakt av mer uformell karakter med det politiske miljøet

I forbindelse med forvaltningsreformen ble ansvaret for fordeling av tilskudd til fagskolene flyttet fra staten til fylkeskommunene fra januar 2010.. Dette skapte bekymring både hos private og ideelle tilbydere (studieforbundene). Siden fylkeskommunene også er eiere av fagskoler, ble det oppfattet som en ”bukken og havresekken”-situasjon. Flere eksempler viste at det var en

aktuell problemstilling. Styrelederen i Forum for fagskoler tok sammen med VOFO, Norsk Forbund for fjernundervisning og fleksibel læring og Norske Fag- og Friskolers Landsforbund kontakt med aktuelle politikere om den uheldige situasjonen som satte mange godkjente fagskoletilbud i fare. Opposisjonen, og spesielt Høyre, engasjerte seg i saken og det var også positiv respons fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Konferansen NY GIV som VOFO var initiativtaker til, gikk av stabelen i mars. Dette var også et godt bidrag til det interessepolitiske arbeidet. Kunnskapsministeren og flere av medlemmene i Kirke- utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget var til stede, og deltok også i debatten om større prestisje for voksnes læring i media etterpå. Les mer om konferansen under pkt. 3.3.2.

Studieforbundene og VOFO ble i november 2010 invitert til møte med Kunnskapsminister Kristin Halvorsen for å komme med innspill på hva studieforbundene kan bidra med for å motivere unge voksne til utdanning, hva slags tiltak som finnes og hva studieforbundene kan utvikle av tilbud, spesielt på videregående- og fagskolenivå. AOF, FU, Aftenskolen Høyres studieforbund, Folkekulturforbundet og VOFO deltok på møtet. Studieforbundene kunne dokumentere aktuelle til bud på området og understreket sitt ønske om å utvikle og bidra med nye tiltak. Statsråden uttrykte stor

tilfredsstillelse med informasjonen og konkluderte med at studieforbundene er viktige medspillere i arbeidet med å tilby alle en mulighet for utdanning.

Regional interessepolitikk

Den nye loven har, etter omfattende lobbyinnsats, fått en paragraf om tilskudd fra fylker og

kommuner. For å følge opp dette, arrangerte VOFO i januar en

En selvstendig arena for læring, Fredrikstad

nasjonal dagskonferanse i Fredrikstad. Konferansen fikk tittelen ”en selvstendig arena for læring”, og inviterte fylkeskommunale saksbehandlere til å møte studieforbundene. Konferansen ble arrangert i samarbeid med KS – kommunenes interesseorganisasjon og VOFO Østfold. Den samlet over 30 deltakere fra hele landet og presenterte bl.a. modeller for samarbeidsavtaler mellom fylkeskommuner og VOFO på vegne av studieforbundene, noe som har ført til arbeid i flere fylker for å få til avtaler. VOFO har også i løpet av året utarbeidet forslag til nye mønsterretningslinjer for fylkeskommunale tilskudd. Reglene blir implementert i 2011.

Kjell Meek leder arbeidsgruppen for KAS

VOFOs regioner og VOFO har tett samarbeid om interessepolitiske tiltak i fylkene og overfor fylkenes stortingsrepresentanter. I 2010 har VOFO vært involvert i forberedelsen og gjennomføringen av møter med fylkeskommunene i Oppland, Hedmark, og Østfold. I oktober var VOFO invitert til å innlede om ”En ny tid for læring – studieforbundenes rolle” på fagpolitisk møte i Østlandssamarbeidet, der saksbehandlere for utdanning fra 7-8 fylkeskommuner deltok.

1.1.2. KAS

Felles kurs- og administrasjonsprogram for studieforbundene (KAS) skulle etter planen ferdigstilles i løpet av 2010. Det ble i løpet av vinteren og våren holdt en serie arbeidsmøter mellom VOFOs arbeidsgruppe, styringsgruppe og leverandørfirmaet NXC, men det skulle snart vise seg at NXC ikke var leveringsdyktige. Avtalen mellom VOFO og NXC ble etter grundig vurdering sagt opp i august og VOFO har gjennom sin advokat reist erstatningssak mot NXC. Etter at avtalen var oppsagt ble det ført forhandlinger med mulige andre leverandører, og det er inngått ny avtale med firmaet Senitel. Dette firmaet hadde svært gode referanser og har levert til forventningene i startfasen. Prosjektet er på grunn av denne saken nesten ett år forsinket, og arbeidet fortsetter inn i 2011 med en klar

forventing om at KAS er operativt fra og med 2012.

Styringsgruppen for KAS har bestått av:

Alfredo de la Nuez, FU (leder fra februar 2010)
Svenn Erik Bolle, AOF (til våren 2010)
Tom Runar Hansen, AOF (fra våren 2010)
Rolv Stokka, Musikkens Studieforbund og
Sturla Bjerkaker, VOFO (leder til februar 2010).

Arbeidsgruppen for KAS har bestått av:

Kjell Meek, AOF (leder)
Espen Holm, FU
Birgitte Johnsen, Aftenskolen
Sonja Jacobsen, BSF
Jørn Rosland, FS
William Evans, VOFO.

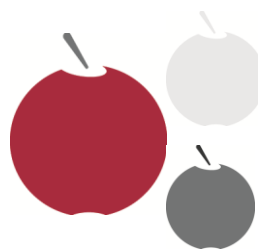
1.1.3. Kopinor

Avtalen mellom studieforbundene og Kopinor gjelder til og med 2012. I denne avtalen har VOFO oppnådd rabatt tilsvarende skoleverkets priser på kopiering av åndsverkbeskyttet materiale. I løpet av 2010 fikk vi også inn en bestemmelse om adgang til såkalt digital kopiering, uten merkostnad i avtalen. Mer om avtalen kan leses hos Kopinor her:

<http://www.kopinor.no/brukere/utdanning/voksenopplaring>

1.2. Hva har VOFO gjort for å formidle forenings- og organisasjonskunnskap?

Les om VOFO Læring og kompetanse under punkt 4.3.

1.3. Hva har VOFO gjort for å utvikle VOFOs regioner til å fungere som samarbeidsforum for de frivillige organisasjonene i sitt område?

1.3.1. Utviklingsarbeid mot VOFO-regionene

Årsmøtet 2010 vedtok nye mønstervedtekter for VOFO-regionene, og mange ytret store ambisjoner knyttet til satsing på regionene. Som oppfølging av dette gjorde styret en rekke vedtak i 2010 knyttet til VOFOs regioner. Mange av disse vedtakene innebar å løfte arbeidet med regionutvikling over i det nyopprettede organisasjonsutviklingsutvalget. Organisasjonsutviklingsutvalget skulle vurdere regionale kontingentordninger og fremme forslag på dette og initiere en prosess med tanke på "et helhetlig nasjonalt VOFO". Organisasjonsutviklingsutvalget har imidlertid hatt mye arbeid med den organisasjonsgjennomgangen som de skulle utføre i følge det opprinnelige mandatet, og disse regionale sakene er derfor ikke gjennomført ved årets slutt.

Som en oppfølging av regionutvalgets rapport fra 2008 ble det også vedtatt å iverksette administrative rutiner og fellestjenester for VOFO-regionene. VOFO har i flere år hatt tilbud til regionene om assistanse ved ansettelsesprosesser, personalspørsmål, utbetaling av lønn til konsulenten, føring av regnskap, utvikling av den regionale websiden, bistand med tekniske løsninger og deltakelse på aktuelle møter med relevant informasjon (ny lov, vedtekter, informasjonsstrategier, fagkunnskap osv.). Dette tilbudet fortsatte i 2010.

1.3.2. Tilskudd til VOFO regionene

I 2010 ble det vedtatt at de tilskuddsmidlene som regionene hadde fått utbetalt fra VOFO sentralt til prosjekttrettede tiltak kunne omdisponeres til ordinær drift der det var behov. Det ble også gjort vedtak om å evaluere tilskuddsordningen til VOFO-regionene og at det skulle fremmes forslag til revidert ordning som skulle tre i kraft fra 2011. Oppgaven ble lagt til organisasjonsutviklingsutvalget (OU). Evalueringsoppdraget lå utenfor utvalgets

opprinnelige mandat, og ble derfor ikke prioritert i 2010. OUs rapport som legges fram for behandling i 2011 vil også ta for seg regionene og retningslinjer for sentrale tilskudd til disse. Ny tilskuddsordning vil derfor ikke kunne tre i kraft før andre halvår 2011.

1.3.3. Deltakelse på årsmøter og medlemsmøter

I sammenheng med den nye voksenopplæringsloven hadde VOFO en omfattende besøksrunde til regionenes årsmøter og medlemsmøter våren 2010. Disse besøkene bidrar til bedre kontakt, kompetanseheving og utveksling av informasjon som er nyttig for både regionleddene og VOFOs sentralledd.

I 2010 deltok representanter fra VOFO på årsmøter eller ledermøter i følgende VOFO-regioner: Agder, Vestfold/Telemark, Buskerud, Oslo, Hedmark, Møre og Romsdal, Hordaland, og Nordland.

1.3.4. Læringsdagene for voksne i regionene

Totalt ble 62 aktiviteter i 18 fylker registrert på Læringsdagens nettsider. Det er en reduksjon fra 71 aktiviteter i 2009, men en økning i antall fylker som er representert. Les mer under pkt 3.1.7 Medieoppmerksomhet, og under pkt 3.3.1 Læringsdagene for voksne.

1.4. Hva har VOFO gjort for å initiere og utvikle gode pedagogiske metoder?

VOFO har ikke jobbet spesifikt med pedagogiske metoder dette året. Det har imidlertid vært jobbet mye med studieplaner, les mer under pkt. 5.1.3.

2. Rammebetingelser

2.1. Hva har VOFO gjort for å dokumentere måloppnåelse og vise gode eksempler gjennom analyser og hørings svar?

2.1.1. Liste over hørings svar

Til Kunnskapsdepartementet

- Forslag til endringer i opplæringslov og privatskolelov – Kompetanseregler m.m
- Forslag til læringsutbyttebeskrivelser (deskriptorer) for fag- og yrkeskompetanse og innpassing av fag- og yrkeskompetanse i et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.
- NOU 2010:7 Mangfold og Mestring. Flerspråklig barn, unge og voksne i opplærings systemet.
- Evaluering av Senter for internasjonalisering av høgre utdanning. (SIU)

Til Frivillighet Norge

- Velferds- og migrasjonsutvalget.

2.2. Hva har VOFO gjort for å påvise studieforbundenes evne til å utføre viktige samfunnsoppdrag?

Se pkt 1.1.1 Interessepolitisk arbeid og pkt. 4.1 Oppfylging av overordnede mål

2.3. Hva har VOFO gjort for å bidra med informasjon og rådgiving om prosjektmidler?

2.3.1. Tilskuddsbasen på nett

Tilskuddsbasen på nett ble oppdatert ofte i begynnelsen av året. På grunn av omfattende omlegging av nettsidene og store tekniske utfordringer var det i perioder av året ikke mulig å vedlikeholde basen. Det har gjennom året vært jobbet med hvordan tilskuddsbasen skal kunne fungere bedre og fremstå mer oversiktlig når nye nettsider er på plass i 2011.

2.3.2. EØS-midlene

VOFO har tidligere formidlet prosjekthenvendelser fra EØS-området til potensielle norske prosjektpartnere. Den forrige avtaleperioden gikk ut i 2009, og bilaterale forhandlinger om nye avtaler er i gang. Det ble ikke utlyst prosjektmidler i 2010, og VOFO har derfor ikke jobbet med slike henvendelser i nevneverdig grad.

2.3.3. Grundtvigutvalget

VOFO er representert i Grundtvigutvalget, og har hatt ledervet alle årene siden oppstarten - til og med 2010. Utvalget drøfter norske innsatser i dette EU-programmet for voksnes læring, gjennomgår søknader og drøfter tiltak for å få flere miljøer med i arbeidet. Studieforbundene er ikke svært aktive i programmet, men noen er med som partnere i nettverksprosjekter. Grundtvigutvalget gjennomførte studietur til Berlin våren 2010. VOFO innledet om "Voksens læring og internasjonalt samarbeid" under Grundtvigutvalgets og SIUs Erfaringsseminar på Gardermoen i november.

2.3.4. Leonardo Da Vinci utvalget

VOFO er representert i det norske Leonardo Da Vinci utvalget. Dette utvalget er et rådgivende organ som gjør faglige vurderinger av nasjonale prioriteringer innenfor EUs fokusområder for Leonardo Da Vinci programmet for livslang læring. VOFO deltok på tre møter i utvalget i 2010.

2.4. Hva har VOFO gjort for å ha løpende og god dialog med myndighetene og bidra til at en ny lov blir tilpasset studieforbundenes virksomhet?

Se pkt 1.1.1 Interessepolitisk arbeid

3. Synlighet

3.1. Hva har VOFO gjort for å utvikle og gjennomføre gode strategier for kommunikasjon og samfunnskontakt?

3.1.1. Generelt om informasjons og kommunikasjonsarbeidet

Det var lagt opp til et aktivt og ambisiøst informasjons- og kommunikasjonsarbeid i VOFO i 2010. Året startet med å igangsette en omfattende fornyelsesprosess for nettsidene. Etter at årsmøtet vedtok å oppheve tidligere vedtak om kontingent fra studieforbundene for 2010, måtte VOFOs budsjett revideres. Dette førte til at informasjonsbudsjettet ble kraftig redusert, og at planlagte oppgaver måtte utsettes. Dette rammet blant annet planlagt produksjon av brosjyremateriell og kompetansehevingstiltak. Arbeidet med interessepolitisk kommunikasjon, nettsider, nyhetsbrev etc. har imidlertid gått som normalt.

3.1.2. Nettsider

VOFO har i 2010 jobbet mye med endring av nettsidene. Prosessen viste seg etter hvert å være mer omfattende og teknisk krevende enn det så ut til i utgangspunktet. Konklusjonen ble til slutt å beholde design og hovedtrekkene i oppbygningen av siden, men bytte publiseringsplattform. Det viktigste var å få etablert et stabilt fundament for nettsida som ikke svikter ved de minste endringer, og samtidig bedre brukervennligheten. Ved utgangen av året var endringene nesten fullført.

Det er publisert 191 nyhetssaker på www.vofo.no i 2010, det er eksakt like mange som i 2009, og utgjør et gjennomsnitt på 3,7 saker per uke. Dette er i tråd med målsetningen om godt oppdaterte nettsider.

3.1.3. Siste nytt fra VOFO

VOFOs nyhetsbrev "Siste nytt fra VOFO" ble sendt ut 37 ganger i 2010, og hadde ved årets slutt omkring 260 mottakere. Nyhetsbrevet fungerer som en viktig kanal for å trekke lesere til www.vofo.no og for å spre informasjon om konferanser og nyheter fra

voksenopplæringsfeltet ut til et bredere publikum.

3.1.4. Sosiale medier

VOFO har hatt som ambisjon å være tilstede i sosiale medier og gå foran slik at introduksjonen til sosiale medier for studieforbund og medlemsorganisasjoner kan bli lettere. I 2010 har VOFO satset på to ulike sosiale medier.

VOFO har hatt en facebookgruppe siden mars 2009. Gruppen har ca 130 medlemmer. I gruppen deles og kommenteres blant annet lenker til artikler og nyheter om voksenopplæring.

VOFO har i 2010 opprettet sin egen Twitterkonto, med adressen @VOFOnorge. Ved utgangen av året

hadde vi omkring 100 følgere. Twitter brukes til å få innspill og ideer til relevante nyheter og saker og til å spre lenker til nyheter, konferanser etc. på vofo.no.

3.1.5. Brosjyrer og informasjonsmateriell

Det var planlagt å produsere to brosjyrer for VOFO i 2010, en engelsk og en norsk presentasjonsbrosjyre. Dette ble ikke gjennomført av økonomiske årsaker.

3.1.6. Medieoppmerksomhet

VOFO har ikke hatt noe stort trykk på mediearbeidet i 2010. Det er ressurskrevende å drive medieovervåkning, og voksnes læring er et svært utfordrende område å skape debatt om. VOFO har som mål å være en mer synlig aktør i samfunnsdebatten, men har ikke hatt ressurser til å tilkjempe seg noen slik rolle. Mye av det interessepolitiske arbeidet dette året har også vært av detaljert karakter, knyttet til tolkning av regelverk, og dermed lite egnet til presseutspill.

Faksimile fra GD

NY GIV-konferansen på Lillehammer ga medieuttelling. Vi hadde en kronikk på trykk i GD i forkant av konferansen, og i tillegg ble det et helsides oppslag med Kunnskapsministeren i etterkant. Les mer om konferansen under pkt 3.3.2.

Læringsdagene for voksne bidrar normalt med en viktig del av medieoppmerksomheten som VOFO oppnår i løpet av et år. Læringsdagene 2010 lyktes med å etablere kontakt med kommunikasjonsavdelingen i Kunnskapdepartementet (KOM). KOM kontaktes flere medier, og hjalp med å få et oppslag i Glåmdalen om Årets Læringshelt. Resultatene av mediearbeidet i år ble likevel en skuffelse sammenliknet med fjoråret. KOM hos KD var i dialog med TV2, men det glapp. Det ble også skrevet pressemeldinger og tatt mange telefoner, men responsen fra nasjonale medier var laber. I lokalavisene rundt omkring i landet ble det imidlertid flere fine oppslag om små og store Læringsdagsarrangementer.

3.2. Hva har VOFO gjort for å drive lobbyarbeid basert på fakta, analyser og eksempler?

3.2.1. Statistikkarbeid

På vegne av KD har VOFO ansvar for ekstra kvalitetssikring av statistikken for studieforbundenes virksomhet. VOFO har etter ønske fra KD også vært behjelpelig med å

formidle statistikken til bl.a. fylkeskommuner

og medier. Fylkeskommunene benytter VOFOs dokumentasjon som grunnlag for regler om fylkeskommunale tilskudd til studieforbund. VOFO er i tett og løpende dialog med Vox og SSB i dette arbeidet, med bl.a. flere møter gjennom året.

Les også punkt 1.1.1 om interessepolitisk arbeid.

3.3. Hva har VOFO gjort for å vedlikeholde og utvikle gode nettverk?

3.3.1. Læringsdagene for voksne

Arbeidsutvalget som planla og gjennomførte Læringsdagene for voksne 2010 har bestått av følgende personer: Åge Hanssen (Utdanningsdirektoratet), Sigrun Røstad (Vox), Arne Gundersen (Nasjonalbiblioteket), Vigdis Lian (UNESCO-kommisjonen), Jan Heier (Studieforbundene), Marit Moland (VOFO-regionene) og Hilde S. Grønhovd (prosjektleder, VOFO).

Rådet for Læringsdagene møtes en gang i året, og utgjør et bredt og viktig nettverk for VOFO. I tillegg til representanter for VOFO og studieforbundene består Rådet for Læringsdagene av ABM Utvikling (Statens senter for arkiv, bibliotek og museum) 1. juli 2010 ble ABM-Utvikling reorganisert og fra det tidspunktet gikk Nasjonalbiblioteket inn som medlem av rådet og AU. Folkehøgskolerådet,

Frivillighet Norge, IKVO (Interesseorganisasjonen for Kommunal Voksenopplæring), KS, Kunnskapsdepartementet, LO, NHO, NFF (Norsk forbund for fjernundervisning og fleksibel utdanning), Norgesuniversitetet, Seniornett, KIM (Kontaktutvalget mellom innvandrere myndighetene), UNESCO-kommisjonen, Universitets- og Høgskolerådet, Utdanningsdirektoratet, Utdanningsforbundet og Vox (Nasjonalt senter for kompetansepolitikk). Rådet møtes en gang i året, og har kontakt via e-post mellom m tene. Nettverket bidrar med innspill og bidrar til å spre informasjon om Læringsdagene, priser og aktiviteter.

Temaet som ble valgt for Læringsdagene 2010 var ”lesing åpner nye verdener”, og det ble lagt opp til et tett samarbeid med Lese ret 2010.

Årets hovedarrangement under Læringsdagene fulgte opp med tittelen ”lesing åpner nye verdener” og gikk av stabelen på Kolben Kulturhus på Kolbotn torsdag 28. oktober. Det var lagt opp til ”mingletid” i forkant, og til et totimers opplegg fra scenen. Dette er en annen organisering enn de tradisjonelle konferansene vi har hatt de siste årene.

Gjennomføringen var vellykket men oppmøtet var skuffende, og mange mente at plasseringen var en stor del av årsaken til det.

Læringsdagene for voksne fikk i 2010 utviklet splitter nye nettsider, www.laringsdagene.no

og en ny logo basert på figurene som har vært brukt i alle år. Dette gav Læringsdagene et grafisk løft og en ny plattform for informasjon som er planlagt brukt i årene framover.

3.3.2. NY GIV

VOFO var initiativtaker til og koordinator for den store samarbeidskonferansen NY GIV i Lillehammer i 24. – 25. mars 2010.

Konferansen hadde nesten 200 deltakere fra alle miljøer innen voksnes læring. Statsråd Kristin Halvorsen var blant

innlederne. Et av hennes hovedbudskap var at fagfeltet ”voksens læring” bør få – og fortjener – høyere status. Blant øvrige innledere var ekspedisjonssjef Ole Briseid, professor Gunnar Grepperud, fylkesordfører Audun Tron, daglig leder Berith Bergersen, professor Sølvi Lillejord og landsstyremedlem Ragnhild Stein.

Konferansene ble dessuten gjennomført med 10 parallelle sesjoner med samarbeidspartnere som ansvarlige. Det var et stort løft for VOFO   gjennomføre konferansen.

Samarbeidspartnere var: Utdanningsforbundet, KS, Vox, SIU, Oppland fylkeskommune, HSH, ABM Utvikling, LO v/Fagforbundet og VOFO Oppland. Et av resultatene av konferansen var et forslag om et felles manifest for sterkere og bedre samarbeid innen voksnes læring; et arbeid som VOFO ønsker å følge opp.

Full sal på NY GIV

3.3.3. Folkbildning Norden

VOFO kanaliserer sitt nordiske og baltiske samarbeid gjennom nettverket Folkbildning Norden, som møtes i regelen to ganger per år. Første møte i 2010 var i Riga, det andre i Reykjavik. Nettverket drøfter i hovedsak felles oppgaver og strategi overfor Nordisk R d/Nordisk Ministerråd og EU, samt EAEA og ICAE, v re internasjonale søsterorganisasjoner.

3.3.4. EAEA

VOFO er medlem av EAEA – European Association for the Education of Adults, som er vår felles interesseorganisasjon på et

europaisk overnasjonalt nivå. EAEA har hovedsete i Brussel, og mye av organisasjonens ressurser benyttes i lobbyarbeid overfor EU-kommisjonen. Som et av landene utenfor EU er EAEA en viktig bro for oss inn i EU-systemet.

3.3.5. ICAE

VOFO er medlem av ICAE – International Council for Adult Education, som er vår felles NGO-baserte solidaritets- og interesseorganisasjon på et overnasjonalt globalt nivå. ICAE har hovedsete i Montevideo, Uruguay.

ICAE holder i 2011 sin verdenskongress i Malmö, Sverige, bl.a. etter forslag fra VOFO, og VOFO sitter i hovedkomiteen for planleggingen av konferansen. Mye av planleggingsarbeidet har foregått gjennom 2010.

På vegne av ICAE er VOFO aktiv lobbyist overfor Norad, som er en av ICAEs økonomiske støttespillere. Norad meldte i 2010 at de ikke ville fortsette sitt tilskudd til ICAE, men har senere meldt at støtten også fortsetter i 2011.

3.3.6. Andre internasjonale oppdrag

VOFO har i 2010 også holdt innlegg på ulike internasjonale møter og konferanser. På Lisum Etterutdanningssenter for lærere i Berlin i mai, på møte i regi av ICAE og DVV i Bonn i juni, hos Institute for Continuing Education of PASOK i Athen i oktober, og for Österreichische Volkshochschulverband i Wien i november.

3.3.7. NVL

VOFO har ikke lenger det norske koordineringsansvaret for NVL (Nordisk nettverk for voksnes læring), det er lagt til NFF. VOFO er imidlertid fortsatt aktiv i NVL både innenfor prosjekter og nettverk om bærekraftig utvikling og voksenpedagogikk. VOFO har vært representert i et nordisk nettverk som har drøftet ”innovative metoder” i voksenpedagogikken og planlagt en felles nordisk etterutdanning i voksenpedagogikk. Arbeidet fortsetter i 2011.

3.3.8. Frikanalen

Det frivillige Norge fikk egen TV-kanal i 2007, med de første prøvesendingene høsten 2008. Organisasjoner og enkeltpersoner har her

mulighet til å fortelle om sin virksomhet på frivillighetsområdet, de er selv ansvarlig for produksjon av programmer, og har redaktøransvar for at de holder seg innenfor norsk lov. Frikanalens programmer vises på Riks-TV hver dag, og kan sees på nettet på www.frikanalen.tv. Studieforbundene er representert i styret i Frikanalen, og VOFO hadde til høsten 2010 lederen i Frikanalens Programråd.

3.3.9. Frivillighet Norge

VOFO har siden opprettelsen i 2005 vært medlem av Frivillighet Norge og samarbeidet med dem om flere aktuelle saker, bl.a. momskompensasjonsordningen. VOFO deltar i de nettverkene i Frivillighet Norge som er aktuelle for oss, blant annet nettverksgruppa Forskning om frivillighet. VOFO var i 2009-10 også representert i valgkomiteen og indirekte gjennom et varamedlem i styret.

Les også under punkt 5.2.2 Forskning på frivillighet

3.3.10. Frivilligsentraler

VOFO hadde i 2010 samarbeid med Frivillighetssentraler. Et prosjekt om læring i frivillig sektor ble forsøkt etablert, men fikk ikke tilskudd. Men VOFO var invitert til å innlede om ”Frivilligsentralene som ressurs og læringsarena for loakle lag og foreninger” under en større konferanse for Frivilligsentralene i Østlandsområdet på Olavsgaard i september.

3.4. Hva har VOFO gjort for å samle og formidle suksesshistorier og gode eksempler fra studieforbundene?

3.4.1. The Learners' Voice

VOFO har hatt prosjektledelse for prosjektet The learners' Voice, et nordisk/baltisk prosjekt støttet av Nordplus Voksen. Prosjektet ble avsluttet 1. oktober 2010. Hensikten med prosjektet har vært å motivere til læring gjennom personer som har opplevd utvikling og muligheter via læring og utdanning. Prosjektet har ønsket sammen med lærende å utvikle en metode som gir trygghet og kompetanse i å formidle et reflektert budskap til en målgruppe. Prosjektideen har bygget videre på prosjektet ”Fra læringshelt til læringsambassadør” (2007-2008) et nasjonalt

prosjekt som ble støttet av VOX. Prosjektet har utviklet en presentasjonsbrosjyre på engelsk og i hvert av partnerlandene, samt en håndbok som bl.a. inneholder hvordan bli en læringsambassadør. Håndboken er lagt ut på partnerlandenes nettsider og NVLs nettside. Den har også blitt oversendt til Global Adult Learners' Network.

3.4.2. Årets Læringshelt

Prisen Årets Læringshelt deles ut hvert år under Læringsdagene for voksne. Prisen går til en person som på tross av ulike hindringer gjennom sin læring som voksen har endret sin livssituasjon. VOFO driver mye mediarbeid knyttet til denne prisen, og legger til rette for at studieforbundene skal kunne formidle suksesshistorier. I år var det 9 nominerte til Årets Læringshelt, og noen av disse kom fra studieforbund. Vinneren, Leif Einar Husebæk fra Åsnes i Hedmark, representerer imidlertid den formelle voksenopplæringa.

Årets Læringshelt
Leif Einar Husebæk

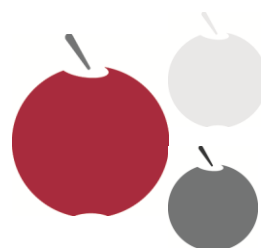
4. Samfunnsengasjement

4.1. Hva har VOFO gjort for å følge opp målformuleringene i Tronutredningen og stimulere til økt innsikt på områdene?

Målformuleringene fra Tronutvalget ble videreført i § 4 i den nye voksenopplæringsloven som trådte i kraft 1. januar. Gjennom året har VOFO på ulike måter satt fokus på de seks målområdene, både på et metanivå "hvordan kan studieforbundene rapportere på disse målene på en hensiktsmessig måte", og mer direkte i arbeidet vårt gjennom for eksempel et bærekraftprosjekt (les mer om bærekraftprosjektet under punkt 4.2.3). VOFO Læring og kompetanse er også en viktig del av VOFOs bidrag til oppfølgingen

av målområdene. I 2010 ble det arrangert ett seminar knyttet til målområde a) Demokrati, medborgerskap og bærekraftig utvikling og ett seminar om målområde c) Å bekjempe utstøting og bidra til inkludering. Les mer om VOFO Læring og kompetanse under punkt 4.3.1). VOFOs årskonferanse på Sundvolden i juni hadde temaet oppfyllding av og rapportering på overordnede mål. (Les mer om årskonferansen under punkt 4.3.2).

"Å bekjempe utstøting og bidra til inkludering."

4.2. Hva har VOFO gjort for å koordinere, samle og utveksle erfaringer for å møte nye samfunnsbehov?

4.2.1. Papparingen

Prosjektet Papparingen ble etablert i april 2009 i samarbeid med Reform – ressurscenter for menn, og er finansiert av Bufdir. etter felles søknad fra VOFO og Reform. Målet har vært å utvikle et landsdekkende tilbud om samtalegrupper for fedre. Prosjektet ble avsluttet i 2010 og VOFO har overlatt driften av prosjektet til samarbeidspartneren Reform. Reform meldte seg i 2010 inn i Populus Studieforbundet Folkeopplysning. Det er i løpet av året laget studiemateriell og gjennomført flere pilotringer, bl.a. i Oslo, Nittedal og Tønsberg. Prosjektet har fått god omtale og presse særlig i Akershus og Vestfold.

4.2.2. Foreldringen

VOFO utviklet i 2007, med støtte fra Sosial- og helsedirektoratet og i nært samarbeid med flere av studieforbundene Foreldringen – et nytt lavterskeltilbud for foreldre basert på samtalegruppe- og selvhjelpsmetodikk. I 2010 kom ”foreldrekurs” opp på den politiske agendaen, og i den forbindelse var VOFO i møte med lederen i KUF-komiteen, Marianne Aasen, for å orientere om Foreldringen og diskutere hvordan dette eventuelt kan benyttes i en satsing på framtidige foreldrekurs.

4.2.3. Bærekraft

Voksenopplæringsforbundet har hatt ansvaret for NVL-prosjektet Folkeopplysningen bærer. Hensikten var å finne de gode eksemplene på samarbeid om bærekraftig utvikling i lokalmiljøene. Eksemplene finnes på www.nordvux.net. Voksenopplæringsforbundet hadde i tillegg ansvaret for prosjektet Klima og Miljø i voksen og etteruddannelserne, initiert av NVL sammen med Nordisk Ministerråd. Prosjektets mål er å kartlegge tilbud; ikke

formelle og formelle, for voksne i utdanning for bærekraftig utvikling. Kartleggingen skal gi erfaring, inspirere og være grunnlag for ny strategi. Prosjektet avsluttes med en rapport våren 2011.

4.2.4. Rom for dannelselse

I samarbeid med daværende ABM Utviklings biblioteksseksjon (nå Nasjonalbiblioteket) søkte VOFO som koordinator prosjektmidler fra Nordplus Voksen til et prosjekt om samarbeid mellom studieforbund og biblioteker. Prosjektet startet med første prosjektmøte i Norge i oktober 2010 og har partnere fra Sverige og Danmark. Fra Norge er Vestfold Fylkesbibliotek, Tønsberg Voksenopplæring, Larvik Bibliotek og VOFO Vestfold Telemark involvert. Prosjektet vil utveksle ideer og erfaringer og på dette grunnlag utvikle og utprøve modeller for samarbeid og samvirke mellom bibliotek, studieforbund og andre voksenopplæringsorganer for å styrke voksnes basisferdigheter.

4.3. Hva har VOFO gjort for å stimulere til fornyelse og kompetanseheving ved å utvikle VOFO læring & kompetanse som studieforbundenes og frivillig sektors egen læringsarena?

4.3.1. VOFO Læring og kompetanse

VOFO Læring og kompetanse skal både være en arena for kompetanseutvikling, og et møtested. De månedlige VOFO Læring og kompetanse-seminarene hadde til sammen

Cathrine Thue innleder på seminar om kvalitet

ca.200 deltakere i 2010.

VOFO arbeidet i 2010 særlig med oppfølgingen av ny voksenopplæringslov og forskrift. Vi fokuserte derfor i seminarrekken på de temaer som var mest relevante for studieforbundenes gjennomføring av ny lov og forskrift. Det ble særlig lagt vekt på lovens overordnede mål.

VOFO Læring og kompetanse bygger sine valg av temaer på behov i studieforbund og medlemsorganisasjoner. Seminarene utvikles i et team av VOFOs medarbeidere i samarbeid med aktuelle innledere i det norske og nordiske voksenopplæringsmiljøet.

Seminarer og konferanser i 2010 gikk på temaer som "Aktiv bruk av ny lov og forskrift", "Kvalitet i voksnes læring", "Studieplan som omdreiningspunkt", "Ny Giv - samling om voksnes læring", "Voksenpedagogikk", "Demokrati, medborgerskap og bærekraftig utvikling", kommunikasjon, "Ledelse av frivillige organisasjoner", Prosjektarbeid og prosjektledelse", "Forskning på studieforbundenes samfunnsoppdrag" og "Inkludering, integrering og et flerkulturelt Norge".

Alle seminar evalueres av deltakerne og tilbakemeldinger på evalueringsspørsmålene er generelt positive som: Svært relevant!", "veldig nyttig for mitt videre arbeid", "nyttig å høre fra ulike erfaringer", "fikk godt påfyll og mye inspirasjon", "over all forventning", men det er også et generelt ønske om mer tid til dialog.

4.3.2. Årskonferansen 2010

VOFO arrangerte i forbindelse med Årmøtet på Sundvolden også en studieforbundskonferanse med tittel "Kan alt som teller telles?". Temaet gikk på hvordan arbeidet med målområdene i den nye VO-loven kan måles og hvordan måloppnåelse skal dokumenteres i årsmeldingene. Konferansen tok utgangspunkt i det første målområdet: Å bidra til å vedlikeholde og styrke demokratiet

og legge grunnlag for bærekraftig utvikling ved å engasjere og utvikle aktive medborgere. Temaet ble belyst med innlegg fra VOFOs styreleder Hege Fossum, direktør Jan Ellertsen i Vox, og med eksempler på kartlegging av og samarbeid om tiltak ved Kirsten Paaby i Stiftelsen Idébanken.

Uteaktivitet på årskonferansen

5. Utvikling og kvalitetsarbeid

5.1. Hva har VOFO gjort for å initiere og gjennomføre kvalitets- og metodeutviklingsprosjekter?

5.1.1. NVLs kvalitetsnettverk

VOFO deltok i en nordisk NVL-gruppe som ønsket å sette eksempler på arbeid for kvalitet i voksnes læring inn i en sammenheng. Kvalitetssirkelen ble benyttet som referanseramme. Arbeidet ble avsluttet med rapporten Kvalitet – hvordan, kvalitet i voksnes læring, en sammenlignende casebeskrivelse av nordisk kvalitetsarbeid. Rapporten ble presentert under en nordisk konferanse i oktober 2010, og når den er ferdig med layout etc. vil den bli lagt ut på VOFOs nettsider.

5.1.2. Kvalitetsveiledere for kurstilbydere i tredje sektor

VOFO har tatt initiativet til prosjektet ”Kvalitetsveiledere for kurstilbydere i tredje sektor”. Prosjektet ble finansiert av VOX, hadde oppstart 1. august 2009 og ble avsluttet 15. november 2010.

Prosjektet dreide seg om å utvikle kvalitetsveiledere til bruk hos ikke-formelle læringstilbydere. Veilederne er ressurspersoner som skal bistå organisasjonene med kvalitetsgjennomgang og kvalitetssikring av selve organisasjonen. I prosjektet utviklet vi et kurs og prøvde ut dette på 8 personer fra ulike studieforbund. Kurset hadde to samlinger på 3 dager. Mellom samlingene hadde kursdeltakerne praksis hos ulike studieforbund/medlemsorganisasjoner. Prosjektet og kurset fikk god tilbakemelding fra de som deltok og tre av kurstilbyderne som hadde ansatte på kurset har besluttet å fortsette å bruke EQM-verktøy og kvalitetsveiledere i tiden fremover. VOFO ønsker å videreføre arbeidet med kvalitetsveiledere.

Prosjektet bygger på det avsluttede prosjektet RECALL og utviklingen av det Europeiske kvalitetsmerket EQM. Verktøy for kvalitetsveilederne er i hovedsak tatt fra EQM. Les mer om prosjektet på VOFOs nettsider under prosjekter.

5.1.3. Utvikling av nye studieplaner

Studieplanene er et viktig omdreiningspunkt i studieforbundsaktiviteten. Den nye VO-loven stiller skjerpede krav til hva en godkjent studieplan må inneholde. Blant annet kreves det planlegging og dokumentasjon av virksomheten. VOFO har jobbet med studieplanutvikling på flere områder. Den malen for studieplaner som ble utviklet gjennom KVASS-prosjektet for noen år siden er oppdatert i forhold til nye krav, og lagt ut på kvalitetsweb. I tillegg tilbød VOFO læring og kompetanse våren 2010 seminaret

”Studieplanen som omdreiningspunkt,” der kravene til studieplanen ble gjennomgått og belyst. VOFO har i tillegg laget en presentasjon og holdt innledninger for en rekke studieforbund og VOFO-regioner om studieplan og kvalitet.

Les også om Kvalitetsweb under punkt 5.7.1

5.2. Hva har VOFO gjort for å stimulere til økt forskning om voksnes læring?

5.2.1. Forskning

Med bakgrunn i ny Voksenopplæringslov ønsket VOFO og studieforbundene igjen å få satt fokus på forskning om virksomheten i studieforbundene og deres medlemsorganisasjoner. Dette var et sentralt tema da den forrige Lov om voksenopplæring (1976) ble vedtatt og iverksatt. Det ble innhentet synspunkter og ønsker fra studieforbundene om temaer det kunne forskes på, og det ble diskutert videre på VOFO Læring og kompetanseseminaret i november hvordan

arbeidet kunne videreføres. I november 2010 ble det opprettet et eget institutt ved NTNU, Institutt for voksnes læring og rådgivningsvitenskap, med dr.philos. Sigvart Tøsse som leder. Arbeidet fremover ses også i lys av det nye instituttets arbeid med deres etablerte Masterprogram i voksnes læring, og deres Bachelor som er under utvikling på samme område. VOFO er i kontakt med instituttet, med KD og med det nordiske forskningsmiljøet på voksnes læring.

VOFO var for øvrig representert med både innlegg og deltakere på Folkehøgskolekonferansen 2010, der NTNU presenterte en ny forskningsrapport om elevers utbytte av et folkehøgskoleår. I etterkant av dette har VOFO bl.a. vært i dialog med utdanningskomiteens leder, Marianne Aasen, som har uttrykt støtte til et initiativ om et tilsvarende forskningsprosjekt om deltakeres utbytte av studieforbundenes kurs.

VOFO arrangerte i desember "Faglig julefrokostmøte" med forsker Signe Bock Seggaard der hun presenterte sin rapport om "Frivillige lokale organisasjoner som læringsarenaer".

Signe Bock Seggaard i dialog med Ellen Stavlund under faglig julefrokost

5.2.2. Nettverk for forskning på frivillighet

VOFO har i arbeidsåret deltatt i Frivillighet Norges nettverksgruppe for forskning på frivillighet.

5.3. Hva har VOFO gjort for å utvikle en reflektert etisk standard i samarbeid med studieforbundene?

5.3.1. Krav til medlemsorganisasjoner

VOFO har i samarbeid med studieforbundene diskutert hvilke krav som skal stilles til en organisasjon som er medlem i et studieforbund.

Resultatet av disse diskusjonene ble at VOFO utviklet en liste med Veiledende kriterier for opptak av medlemsorganisasjoner i studieforbund. Dette er ikke noen absolutte krav, men en etisk rettesnor som kan brukes som et utgangspunkt for diskusjonene i hvert enkelt studieforbund. Lista med kriterier er lagt ut på kvalitetsweb.

Se også pkt 5.1 om kvalitetsarbeid

5.4. Hva har VOFO gjort for å initiere samhandling om erfaring og ideer, skape og tilby møteplasser for dialog?

5.4.1. Reisestipend

Voksenopplæringsforbundet administrerer Kunnskapsdepartementets reisestipendordning for medarbeidere i studieforbundene.

Stipendmuligheten er ment å stimulere til studiereiser i utlandet og bygging av internasjonale nettverk for samarbeid på voksenopplæringsfeltet. Søkerne ble, i lys av den nye Lov om voksenopplæring og målområdene der, spesielt bedt om å fokusere på bærekraftig utvikling i videste forstand.

Stipendsøknadene prioriteres av

studieforbundene. Vofo

beslutter endelig tildeling. I 2010 hadde vi 71 søkere fra 14 studieforbund, en søknadssum på kr.894.000 og delte ut 48 stipend på til sammen kr.350.000 til 28 kvinner og 20 menn fra hele landet. Reisene gikk også i 2010 til ca.25 land over hele verden, med stort spenn i både formål og utbytte. Vofo besitter et rikt utvalg reiserapporter til bruk for interesserte.

Andre tiltak som bidrar til å nå dette målet: Les mer under pkt 4.3.1 VOFO Læring og kompetanse og punkt 1.3.4 Læringsdagene for voksne.

5.5. Hva har VOFO gjort for å initiere utvikling av felles tekniske løsninger for administrasjon og rapportering (dokumentasjon, statistikk og informasjon)?

VOFO har jobbet mye med KAS, nytt kurs- og administrasjonssystem for studieforbundene, les om dette under punkt 1.1.2.

5.6. Hva har VOFO gjort for å bruke sitt internasjonale nettverk til å formidle ideer, impulser og utvikling blant studieforbundene?

5.6.1. DialogWeb

DialogWeb er et nordisk webtidsskrift om voksnes læring, koordinert og finansiert gjennom NVL, Nordisk nettverk for voksnes læring. VOFO har den norske korrespondenten og leverer artikler fra voksenopplæringsmiljøet i Norge til DialogWeb til de åtte årlige utgivelsene. Redaktøransvaret går på omgang og i 2010 var VOFOs korrespondent redaktør for nummer 4/2010 med tema Sosiale medier. VOFO bidrar til å formidle DialogWeb til lesere i Norge gjennom nettsider, nyhetsbrev og rekruttering av abonnenter.

5.6.2. InfoNet

InfoNet er et europeisk Grundtvigprosjekt som skal utveksle artikler om voksnes læring i hele Europa. InfoNet har en stor artikkeldatabase på nett og sender ut nyhetsbrev med jevne mellomrom. VOFO er partner i prosjektet, og bidro i 2010 med 2 artikler og en landsrapport for voksnes læring i Norge til databasen. VOFO har også brukt artikler fra InfoNet på sin nettside. InfoNet gir muligheter for utveksling av ideer, impulser og erfaringer på tvers av landegrensene, og VOFO bidrar til å formidle disse impulsene til Norge gjennom nettsider og nyhetsbrev.

Andre tiltak som bidrar til å nå dette målet: Les mer under pkt 4.3.1 VOFO Læring og kompetanse.

5.7. Hva har VOFO gjort for å stimulere til at studieforbundene regelmessig gjennomgår egne kvalitetsrutiner?

5.7.1. Kvalitetsweb

Kvalitetsweb ble lansert og var klar til bruk i februar 2010. Kvalitetsweb finnes på www.vofo.no/kvalitetsweb Kvalitetsweb er et elektronisk verktøy som skal hjelpe studieforbundene og deres medlemsorganisasjoner i arbeidet med å sikre god kvalitet i alle ledd. God kvalitet er avhengig av mange faktorer, et viktig grunnlag er å kjenne til de lover og regler studieforbundene må forholde seg til. Kvalitetsweb inneholder også modeller og eksempler på god praksis. Kvalitetsweben videreutvikles og fylles på med eksempler etter hvert.

6. Organisasjon

6.1. Årsmøte

Årsmøtet 2010 ble lagt til Sundvolden hotell 26. mai. Møtet samlet 53 deltakere, derav 29 stemmeberettigede. Ragnhild Stein, Studieforbundet Folkeuniversitetet og Bjørnhild Stokvik, Akademisk studieforbund ledet møtet. Årsmøtet vedtok nye vedtekter for regionene. VOFOs styre la i et revidert budsjett fram forslag om å oppheve studieforbundenes kontingent til VOFO for 2010. Dette budsjettet innebar en inntektsreduksjon på ca 500 000,- og et budsjettert resultat på 204 000,-, og det ble vedtatt mot tre stemmer. Anne Skomedal og Per Dehlin fra Kunnskapsdepartementet og Vegard Martinsen fra Vox deltok som gjester på møtet.

Styret hadde i 2010 følgende sammensetning for årsmøtet:

Leder: Hege I. Fossum, FSF

Nestleder: Alfredo de la Nuez, FU

Styremedlemmer:

Kristin Orestad Clementz, MSF

Marianne Ween, FS

Svenn Erik Bolle, AOF Norge

Hallvard Julseth, Folkekulturforbundet

1.vara Lise Kihle Gravermoen, BSF

2.vara Åsmund Haugseth, Aftenskolen

Rep. for ansatte William Evans

Vara for ansatte Hilde S. Grønhovd

På årsmøtet 2010 ble styrets sammensetning for 2010/2011 slik:

Leder: Hege I. Fossum, FSF

Nestleder: Alfredo de la Nuez, FU

Styremedlemmer:

Kristin Orestad Clementz, MSF

Hallvard Julseth, Folkekulturforbundet

Åsmund Haugseth, Aftenskolen

Tom Runar Hansen, AOF Norge

1.vara Anne Grethe Klunderud, FS

2.vara Sonja Jacobsen, BSF

Rep. for ansatte William Evans

Vara for ansatte Astrid Thoner

6.2. Styrets arbeid

Styret hadde i 2010 7 styremøter. Styrets hovedoppgave er å styrke det interessepolitiske arbeidet for å befeste studieforbundenes posisjon og økonomi. Målet er å utvikle og synliggjøre studieforbundenes bidrag til individets og samfunnets behov for kunnskap, kompetanse og demokratisk utvikling.

Styrets hovedansvar er å styrke VOFO som en målrettet og effektiv paraplyorganisasjon gjennom gode styringsverktøy som strategiplan, budsjett og regnskap. Hovedfokus i 2010 var implementering av den nye loven med forskrifter, utviklingen av VOFO som paraplyorganisasjon, status og rolle, samt nytt kurs- og administrasjonsprogram for studieforbundene, KAS.

6.3. Grupper og utvalg nedsatt av styret i 2010

Organisasjonsutviklingsutvalg

Utvalget fikk et mandat (Vedlegg 1) og leverer sin innstilling før årsmøtet 2011.

Medlemmer:

Hege Fossum, styreleder i VOFO

Aldredo dela Nuez, nestleder i VOFOs styre

Kjersti Gangsø, Folkekulturforbundet

Fra administrasjonen:

Ellen Stavlund, som vikarierende

generalsekretær til 1.juli 2010

Sturla Bjerkaker, generalsekretær, fra 1. juli 2010

Gruppe for tolkning av tilretteleggingstilskudd

Gruppen ble satt sammen for å komme fram til et forslag til avgrensning og tolkning av reglene for bruk av tilretteleggingstilskudd. Underveis i prosessen skulle studieforbundene få komme med innspill. Gruppen bestod av:

Hilde S. Grønhovd, VOFO (leder)

Ingebjørg Gram, FU

Sonja Jacobsen, BSF

Jørn Rosland, FS

William Evans, VOFO.

6.4. Ledermøter og medlemsmøter

22. januar inviterte VOFO til et åpent informasjonsmøte for studieforbundene og regionleddene om VO-loven, den ferske forskriften og Rundskriv F-16-09, som kom først sent i desember 2009. Det viste seg å være stort behov for et felles informasjonsmøte; mange møtte og flere forhold rundt lov, forskrift og nye regler ble avklart. Kunnskapsdepartementet var til stede på møtet.

3. mars ble det avholdt et hastemøte for medlemmer i Motzfeldtsgate 1. Temaet var forholdet mellom *grunntilskudd* og *opplæringstilskudd*, etter at Vox hadde sendt ut sitt tilskuddsbrev for 2010.

17. mars avholdt VOFO ledermøte på Rica Oslo hotell. Hovedtemaet var Oppfølging av ny lov med forskrifter, inkludert ny tilskuddsordning, tolkningsspørsmål, inklusiv kriterier for medlemskap i studieforbund, samt organisasjonsutvikling i VOFO.

13. oktober avholdt VOFO ledermøte på Frivillighetens Hus. Temaer på møtet var statsbudsjettet for 2011, statusrapport fra gruppa som jobbet med tolkning av tilretteleggingstilskudd og generelle informasjonssaker.

7. Administrasjon

7.1. Ansatte på VOFOs hovedkontor

Ved utgangen av 2010 hadde VOFO 11 ansatte i tilsammen 9,45 årsverk. Generalsekretær Sturla Bjerkaker hadde permisjon fra stillingen sin fra 1. februar til 1. juli på grunn av et utenlandsopphold. I den perioden jobbet han 50 % stilling som seniorrådgiver på distanse fra Berlin. Assisterende generalsekretær Ellen

Stavlund fungerte som generalsekretær i Sturla Bjerkakers fravær. Xiaowei Aakervik var engasjert som kontorassistent på timebasis (ca. 20 timer pr. uke) fra 15. mars til 15. juni 2010. Fra 1. september og ut året hadde hun 50 % engasjement som prosjektassistent. Fra 31. desember gikk rådgiver Cathrine Thue ut i ett års permisjon, og regionkoordinator Marit Moland gikk av med pensjon.

Liste over alle ansatte i 2010:

Sturla Bjerkaker	Generalsekretær	100 % (50 % fra 1/2 til 1/7)
Ellen Stavlund	Assisterende generalsekretær	100 %
William Evans	Seniorrådgiver	100 %
Astrid Thoner	Seniorrådgiver	100 %
Maj-Britt Sæther	Administrasjonskonsulent	80 % til 31/10, 100 % fra 1/11
Anne Berit Sveen	Økonomikonsulent	75 %
Hilde Søraas Grønhovd	Informasjonsrådgiver	100 %
Cathrine Thue	Rådgiver	100 %
Marit Moland	Regionkoordinator	60 % til 31/12-10
Xiaowei Aakervik	Prosjekt/kontorassistent	Ca 50 % i 7 måneder
Berit Mykland	Seniorrådgiver	60 % (utleid 40 % til VOFO Oslo og Folkeakademiet)

7.1.1. Likestilling

VOFO har i 2010 hatt 11 ansatte, 2 menn og 9 kvinner. Generelt er kvinner overrepresentert på feltet Voksnes læring og det er et mål å rekruttere flere menn generelt og flere kvinner i lederposisjoner.

7.1.2. HMS

Sykefraværet i VOFO var i 2010 på 0,43 %. VOFOs ledelse har gjennomgått det obligatoriske HMS kurset og deltatt på brannvernkurs i regi av gårdeier. VOFO har skriftlige prosedyrer for HMS-arbeidet og Anne Berit Sveen er verneombud. VOFO støtter ansatte som ønsker å delta i treningsopplegg økonomisk. VOFO forurenser ikke det ytre miljø gjennom sin virksomhet.

7.1.3. Representasjon 2010

Organisasjon/institusjon	Navn	Rolle	Periode
Referansegruppen for EØS spesialutvalg for utdanning KD	Cathrine Thue	Medlem	2007-2010
Frikanalen	Astrid Thoner	Leder programrådet	2008-2010
Frivillighet Norge	Astrid Thoner	Medlem i forskningsgruppa	2007-
Forum for europeisk utdanningspolitikk	Sturla Bjerkaker	Representant	2005 -2010
Grundtvig programutvalg	Sturla Bjerkaker	Leder	2008 -2010
	Cathrine Thue	Vararepresentant	2008 -2010
ICAE Finansutvalget	Sturla Bjerkaker	Medlem	2002 -2011
ICAE Executive Board	Sturla Bjerkaker	Styremedlem	2007 -2011
INFONET	Hilde S. Grønhovd	Norsk korrespondent	2009-
Leonardo da Vinci programutvalg	William Evans	Representant	2007-2010
	Ellen Stavlund	Vararepresentant	2007-
Læringsdagene	Hilde Grønhovd	Prosjektleder	2008 -
Læringsheltprisen	Ellen Stavlund	Leder	
Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og sosialfag	Edel Rosvold	Representant	2006 -2010
Nordisk redaktørnettverk (Dialogweb)	Hilde S. Grønhovd	Norsk redaktør	2008-
Nordisk nettverk i voksenpedagogikk	Sturla Bjerkaker	Medlem	2005 -2010
Oslo Folkeakademi	Sonja Jacobsen	Vararepresentant	2007-
	Ellen Stavlund	Nestleder	2002-
	Berit Mykland	Sekretær	
SSP Senter for seniorpolitikk	Berit Mykland	Representant	2005-
Seniornett Norge	Sturla Bjerkaker	Medlem av rådet	2007-2010
Vox Ref.gruppa for nasjonale kompetansemål/lesing og skriving	Astrid Thoner	Medlem	2006 -

7.2. VOFO i Regionene

<p>VOFO Østfold Regionkonsulent til 1/9 Ludvig Claeson Stilling 25 %. VOFO kjøpte tjenester hos Østfold Musikkråd Regionkonsulent fra 1/9 Bjørn Tore Aarsvold VOFO kjøpte tjenester hos AOF</p>	<p>VOFO Østfold Styreleder til årsmøte 2010: Jorunn Lilleng, SpS Styreleder fra årsmøte 2010: Yngve Hågensen, AOF</p>
<p>VOFO Akershus Regionkonsulent Berit Mykland Stilling:</p>	<p>VOFO Akershus Styreleder til årsmøte 2010: Jon G. Olsen, MSF Styreleder fra årsmøte 2010: Liv Lønskog, FOLK</p>
<p>VOFO Oslo Regionkonsulent Berit Mykland Stilling 40 %</p>	<p>VOFO Oslo Styreleder Merete Bellingmo, AOF Oslo</p>
<p>VOFO Hedmark Regionkonsulent Arne Bjørgan Stilling 50%</p>	<p>VOFO Hedmark Styreleder til september Stein Hallem, FU Innlandet. Styreleder fra september Gunhild Grønvold, Natur og Miljø</p>
<p>VOFO Oppland Regionkonsulent Ellen Traaseth Stilling 100 %</p>	<p>VOFO Oppland Styreleder: Finn Arild Simensen, AOF Innlandet</p>
<p>VOFO Buskerud Regionkonsulent Grethe H. Knutsen Stilling 50 %</p>	<p>VOFO Buskerud Styreleder: Anne-Lise Jordanger, AOF</p>
<p>VOFO Vestfold/Telemark Regionkonsulent Liv Nordman Stilling 40 %</p>	<p>VOFO Vestfold/Telemark Styreleder Bjørn Stulen, AOF</p>
<p>VOFO Agder Regionkonsulent Liv Nordman Stilling 20 %</p>	<p>VOFO Agder Styreleder til årsmøtet 2010: Asborg Ege, Populus Styreleder fra årsmøtet 2010: Gro Monsen Høiby, AOF</p>
<p>VOFO Rogaland Regionkonsulent Tarald Oma jr. Stilling 60 %</p>	<p>VOFO Rogaland Styreleder Sigmund Fosse AOF</p>
<p>VOFO Hordaland Regionkonsulent Torgeir Toppe VOFO kjøper tjenester hos AOF</p>	<p>VOFO Hordaland Styreleder: Trygve Ellingsen Folkeuniversitetet</p>
<p>VOFO Sogn og Fjordane Regionkonsulent Malene Dybaa Stilling 40 %</p>	<p>VOFO Sogn og Fjordane Styreleder Per Rune Vereide Senterpartiets studieforbund</p>
<p>VOFO Møre og Romsdal Regionkonsulent Christine Svoren Stilling 40 %</p>	<p>VOFO Møre og Romsdal Styreleder til årsmøtet 2010: Harald Ornbostad, Folkekulturforbundet Styreleder fra årsmøtet 2010: Ulrik Opdal, Idrettens Studieforbund</p>

VOFO Sør-Trøndelag Ingen regionkonsulent	VOFO Sør-Trøndelag Styreleder Elsa Lysklætt Flønes, AOF Midt-Norge
VOFO Nord-Trøndelag Regionkonsulent Arne Jostein Vestnor Ansatt i Nord-Trøndelag fylkeskommune	VOFO Nord-Trøndelag Styreleder: Marit Nandrup-Pettersen, Folkeuniversitetet
VOFO Nordland Regionkonsulent Jørn Helge Sørensen Stilling 100 %	VOFO Nordland Styreleder: John L. Andreassen, Senterpartiets studieforbund
VOFO Troms Ingen regionkonsulent Arbeidende styreleder	VOFO Troms Styreleder Knut M. Pedersen, AOF
VOFO Finnmark Regionkonsulent Tone Andersen Stilling 100 %, total ressurs 150 %	VOFO Finnmark Styreleder Nils Petter Pedersen, Musikkens studieforbund

8. Medlemsorganisasjoner

VOFO har i 2010 hatt 19 studieforbund som medlemmer, med til sammen 458 medlemsorganisasjoner. Her er den komplette oversikten:

Aftenskolen Høyres Studieforbund

Høyres Hovedorganisasjon
Høyres Studenterforbund
Senior Høyres Landsforbund
Unge Høyres Landsforbund

Akademisk Studieforbund

Arkitektenes Fagforbund
Bibliotekarforbundet
Den norske kirkes presteforening
Den norske legeforening
Den norske tannlegeforening
Den norske veterinærforening
Krigsskoleutdannede Offiserers Landsforening
Norges Farmaceutiske Forening
NITO – Norges ingeniør- og teknologorganisasjon
Norges Juristforbund
Norges Kommunerevisorforbund
Norges Interne Revisorers Forening

Norsk Ergoterapeutforbund
Norsk forskerforbund
Norsk Fysioterapeutforbund
Naturviterforbundet
Norsk Psykologforening
Norsk Sykepleierforbund
Politiets Fellesforbund
Samfunnsviternes fagforening
Samfunnsøkonomenes fagforening
Siviløkonomene
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening
Universitet – og Høyskoleutdannedes Forbund
Utdanningsforbundet

AOF Norge

Arbeiderbevegelsens Presseforbund
AEF – Arbeiderbevegelsens Rus- og Sosialpolitiske Forbund
Arbeidernes Ungdomsfylking
Det norske Arbeiderparti
EL & IT Forbundet
Fagforbundet
Fellesforbundet
Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere

Folkets Hus Landsforbund
Forbundet for Ledelse og Teknikk
Foreningen Norges Døvblinde
Framfylkingen - LOs barne- og familieorganisasjon
Handel og Kontor i Norge
Industri Energi
Kristne Arbeidere
Landsorganisasjonen i Norge
LO-Stat
Musikernes fellesorganisasjon
Norges Handikapforbund
Norges Handikapforbunds Ungdom
Norges Offisersforbund
Norges Velforbund
Norsk Arbeidsmandsforbund
Norsk Fængsels- og Friomsorgsforbund
Norsk Folkehjelp
Norsk Jernbaneforbund
Norsk Lokomotivmannsforbund
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund
Norsk Sjømannsforbund
Norsk Tjenestemannslag
Norsk Transportarbeiderforbund
Norske Idrettsutøveres Sentralorganisasjon – NISO
Skolenes landsforbund

Bygdefolkets Studieforbund

Gartnerhallen
Geno
Gjensidige Forsikring
HOFF Norske Potetindustrier
Honningcentralen
Landkreditt bank
Norges Bygdekvinnelag
Norges Bondelag
Norges Bygdeungdomslag
Norges Pelsdyrslag
Norges Skogeierforbund
Norsk Landbruksrådgivning
Norsk Sau- og Geit
Norske Felleskjøp

Norsvin
Nortura
TINE
TYR Norsk kjøttfeavlslag

Folkekulturforbundet

Båtlaget Braute
DIS – Norge
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HATS (Kompetansesenter for revy og teater)
Kringkastingsringen
Landsforbundet av Motorhistoriske Kjøretøyklubber
LUFS - Landslaget for nærmiljøskolen
Landslaget for lokalhistorie
Landslaget lokalhistorie i skolen
Noregs Mållag
Noregs Ungdomslag
Norges Husflidslag
Norges Museumsforbund
Norsk Amatørteaterforbund
Norske Kveners Forbund
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Forening for Kulturhistorisk Sverdfekting
Norsk Kulturarv
Norsk Målungdom
Norsk Quilteforbund
Norsk Selskap For Fotografi
Organisasjon for Scenekjempere i Norge
Rosegården Teaterhus
Samenes Folkeforbund
Seniordans Norge
Vestlandske Teatersenter
Vestnorsk kulturakademi

Frikirkelig studieforbund

Credokirken Studieråd
De Frie Evangeliske Forsamlinger
Den Nordisk Katolske Kirke i Norge
Det Norske Baptistsamfunn
Det Norske Misjonsforbund
Fredsfyrsten
Frelsesarmeens Studieforbund

Josvakirkens Studieråd
Kirken av Guds Nåde Studieråd
Kristent Fellesskap Bergens Studieforbund
Mercy House
Maran Ata Norge
Menigheten Karisma Senters Studieråd
Metodistkirken
Navigatørene NHH
Norges Kristne Råd
Norges Unge Katolikker
Pinsevennes Studieråd
Sentermenigheten i Asker Studieråd
Stiftelsen Kraft
Studentforeningen Navigatørene
Ungdom i Oppdrags Studieråd

Funksjonshemmedes Studieforbund

ADHD-foreningen
Afasiforbundet i Norge
Autismeforeningen i Norge
Cerebral Parese Foreningen
Dysleksiforbundet i Norge
Foreningen for arm- og benprotesebrukere,
MOMENTUM
Foreningen for Hjertesyke Barn
Foreningen for Kroniske Smertepasienter
Foreningen for Muskelsyke
Foreningen for Søvn sykdommer
Hørselshemmedes Landsforbund
Landsforeningen for Hjerter- og Lungesyke
Landsforeningen for Huntingtons Sykdom
Landsforeningen for Nyrepasienter og
Transplanterte
Landsforeningen for Overvektige
Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri
Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge
Landsforbundet for kombinert Syns- og
Hørselhemmede/Døvblinde
Landsforbundet for Utviklingshemmede og
Pårørende
Marfanforeningen
Mental Helse Norge
Morbus Addisons Forening
Multipel Sklerose Forbundet i Norge
Norges Astma- og Allergiforbund

Norges Blindeforbund
Norges Diabetesforbund
Norges Døveforbund
Norges Fibromyalgi Forbund
Norges Migreneforbund
Norges Myalgisk Encefalopati Forening
Norges Parkinsonforbund
Norsk Cøliakiforenings Ungdom
Norsk Dystoniforening
Norsk Epilepsiforbund
Norsk Forbund for Svaksynte
Norsk forening for Ehler Danlos Syndrom
Norsk Forening for Nevrofibromatose
Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta
Norsk Forening for Stomi- og
Reservoaropererte
Norsk interesseforening for Stamme
Norsk Lymfødemforening
Norsk Psoriasisforbund
Norsk Revmatikerforbund
Norsk Thyreoideaforbund
Norsk Tourette Forening
Ryggforeningen i Norge
Ryggmargsbrokk- og hydrocephalusforeningen
Rådgivning om Spiseforstyrrelser
Støtteforeningen for Kreftsyke Barn
Ungdomsgruppa i Kreftforeningen

Idrettens Studieforbund

Norges Ake-, Bob- og Skeletonforbund
Norges Amerikanske idretters Forbund
Norges Badminton Forbund
Norges Bandyforbund
Norges Basketballforbund
Norges Bedriftsidrettsforbund
Norges Biljardforbund
Norges Bokseforbund
Norges Bordtennisforbund
Norges Bowlingforbund
Norges Bryteforbund
Norges Bueskytterforbund
Norges Castingforbund
Norges Cricketforbund
Norges Curlingforbund
Norges Cycleforbund

Norges Danseforbund
Norges Dykkeforbund
Norges Fekteforbund
Norges Fotballforbund
Norges Fleridrettsforbund
Norges Fri-idrettsforbund
Norges Golfforbund
Norges Gymnastikk- og Turnforbund
Norges Hundekjørerforbund
Norges Håndballforbund
Norges Ishockeyforbund
Norges Judoforbund
Norges Kampsportforbund
Norges Kickboxing Forbund
Norges Klatreforbund
Norges Luftsportsforbund
Norges Motorsportsforbund
Norges Orienteringsforbund
Norges Padleforbund
Norges Roforbund
Norges Rugbyforbund
Norges Rytterforbund
Norges Seilforbund
Norges Skiforbund
Norges Skiskytterforbund
Norges Skytterforbund
Norges Skøyteforbund
Norges Snowboardforbund
Norges Softball og Baseball Forbund
Norges Squashforbund
Norges Studentidrettsforbund
Norges Styrkeløftforbund
Norges Svømmeforbund
Norges Tennisforbund
Norges Triathlonforbund
Norges Vannskiforbund og Wakeboard
Forbund
Norges Vektløfterforbund
Norges Volleyballforbund

Kristelig Folkepartis Studieforbund

Kristelig Folkeparti
KrF Kvinner
Kristelig Folkepartis Ungdom

Norsk Kristelig Studieråd

Areopagos
Blå Kors i Norge
Den Evangelisk Lutherske Frikirke
Den Norske Israelmisjon
Den norske kirkes menigheter
Den Norske Kirkes Kateketforening
Det Evangelisk-lutherske Kirkesamfunn
Det norske Diakonforbund
Det Norske Misjonsselskap
Doulus-nettverket
Guds menighet Vegårdshei
Indremisjonsforbundet
KA - Kirkelig arbeidsgiver- og
interesseorganisasjon
Kia – Kristent interkulturelt arbeid
Kirkelig pedagogisk senter
Kirkens SOS i Norge
Kristen Idrettskontakt
Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte
Norges KFUK/KFUM
Norges KFUK/KFUM speidere
Norges Kristelige Folkehøgskolelag
Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag
Norges Kristelige Studentforbund
Normisjon
Norsk Luthersk Misjonssamband
Norsk Misjon i Øst
Det Norske Bibelselskap
Sjømannskirken
Stiftelsen Oase

Musikkens studieforbund

AKKS Norge
bandORG
De unges Orkesterforbund
Foreningen Musikk fra livets begynnelse
Foreningen Norske Kordirigenter
Korpsnett Norge
Landsforbundet Dissimilis
Landslaget for Spelemenn
Musikk i Skolen
Musikkens Venners Landsforbund
Norges Barne- og Ungdomskorforbund
Norges Kirkesangforbund

Norsk country musikk forbund
Norsk Festivalsangerforbund
Norsk forening for musikkterapi
Norsk jazzforum
Norsk Kammermusikkforbund
Norsk Mandolin- og Balalaikaorkesterforbund
Norsk Munnspillforum
Norsk Rockforbund
Norsk Sangerforbund
Norsk sangerforum
Norsk Viseforum
Norske Symfoniorkestres Landsforbund
Norske Trekkspilleres Landsforbund
Rytmask Musikkforum
Ung Kirkesang

Samisk Studieutvalg

Norske Samers Riksforbund

Sjøsamisk Studieforbund

Kystfolkets Studieorganisasjon
Urfolkets studieorganisasjon

Senterpartiets Studieforbund

Senterkvinnene
Senterpartiet
Senterungdommen

Studie- og opplysningsforbundet SO

Alta Sangvirkelag
Art of Living
Ang Passang
Bevegelsen for Sosialisme
Biologisk dynamisk forening
Blandakoret Nordaførr
Camphillbevegelsen
Change the World
Kunnskolen på Rotvoll
Foreningen for livsveiledning og selvutvikling
Norske økosamfunn
Fritt Helsevalg
Forum ny skole
Fosnafolk
Fritt Norden Norge
Gardsopplevelser
Hadeland Interkommunale Korforening

Helseforum for Kvinner
Holistisk forbund
Hypatia
International Kvinneliga for Fred og Frihet
Innvandrerne Landsorganisasjon
Koret Oslo Ø
Koret Rause Røster
Landsforeningen for Lesbisk og Homofil frigjøring
Landsorganisasjonen for Romanifolket
Mixdur
Nettverkskreditt BA
Norsk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi
Norsk gardsost
Norsk Kvinnesaksforening
Norsk Seterkultur
Om Så Kor
OIKOS - Økologisk Landslag
Permakulturforeningen
Radio Nova
RadiOrakel
Raudt Kor på Stord
Rødstrupen
Samorganisasjonen for film og teater
Sandnes og Jæren Sosialistiske Kor
Sangkoret Villvin
Sareptas Krukke
Sosialistisk Kor i Oslo
Sosialistisk Ungdom
Sosialistisk Venstreparti
Sarp'azz
Vestkanten Sosialistiske Kor
Vincent Lunges Institutt
VSOB Lilleaker

Studieforbundet Folkeuniversitetet

Acem Studieorganisasjon
ANSA – Association of Norwegian Students Abroad
Ensliges Landsforbund
Finansforbundet
Human-Etisk Forbund
Landslaget for norskundervisning
Maskinentreprenørenes forbund

Nasjonalforeningen for folkehelsen
Norges Helsedansforbund
Norges Korforbund
Norges Musikkorps Forbund
Norges Røde Kors
Norsk Filmklubbforbund
Norsk Radio Relæ Liga
Norske Kunstforeningers Landsforbund
Norske Kvinners Sanitetsforening
Organisasjonen Voksne for barn
Parat
Seniornett
Stafo

Populus - studieforbundet folkeopplysning

Adopsjonsforum
Afghanistankomiteen i Norge
Aleneforeldreforeningen
CISV Norges Internasjonale barneleire
Den internasjonale kampanjen for iranske
kvinner rettigheter – Norge
Den irakiske kurdiske asylsøker og
flyktningeorganisasjon i Norge
Det Hvite Bånd
Det Norske Totalavholdsselskap
DNT's Barneforbund
Dyrebeskyttelsen Norge
Elevorganisasjonen
Europeisk Ungdom
Familieklubbene i Norge
Folkeakademiens Landsforbund
Forbundet Mot Rusgift
Foreningen for kunstterapi
Foreningen Frikanalen
Fremtiden i Våre Hender
Heslag til Nepal
Hyperion
Håndverksted for barn og unge
Interessegruppa for Kvinner med
spiseforstyrrelser
Interesseorganisasjon for iranske flyktninger i
Norge
Internasjonale Sosialister
IOGT-J Norge

IOGT Norge
Juvente
Komiteen for et fritt Irak
Kvinnefronten
Kvinnegruppa Ottar
Landsforbundet Mot Stoffmisbruk
Landslaget for Offentlige Pensjonister
Landsforbundet Teatrets Venner
Latin-Amerikagruppene i Norge
LEVE Landsforeningen for etterlatte ved
selvmord
Libra Helse - og Kostholdsorganisasjon
Miljøpartiet De Grønne
Motorførernes Avholdsforbund
Motorførernes Avholdsforbunds
Ungdomsforbund
Nei til EU
Norges Fredslag
Norges Fredsråd
Norges Kommunistiske Parti
Norges Kvinne- og Familieforbund
Norges Sosiale Forum
Norsk Helse og Avholdsforbund
Norsk Esperantoforbund
Norsk Forbund for Utviklingshemmede
Norsk Forening for Integrativ Terapi
Norsk Forening for psykosynteseterapeuter
Norsk Fosterhjemsforening
Norsk Fredssenter
Norsk Frilynt Ungdomsforbund
Norsk Psykodrama Institutt
Palestinakomiteen i Norge
Parsamtalenettverket
Partiet Rødt
PRESS
Revolusjon!
Rusfri Oppvekst
Rød Ungdom
SOS Rasisme
Tamil Development Network of Norway
Ungdom mot EU
Ungdom mot Narkotika
Utviklingsfondet – Spire
Wikimadia Norge

Studieforbundet natur og miljø

4H Norge

Den Norske Turistforening

Det norske hageselskap

Hest og Helse

Natur og Ungdom

Norges Birøkerlag

Norges Fritids- og Småfiskerforbund

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Norges Kaninavlslforbund

Norges Naturvernforbund

Norges sopp- og nyttevekstforbund

Norges speiderforbund

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Norsk Botanisk Forening

Norsk Kennel Klub

Norsk Ornitologisk Forening

Norsk Roseforening

Venstres Opplysnings- og Studieforbund

Norges Liberale Studentforbund

Norges Unge Venstre

Norges Venstrekvinnelag

Venstres Hovedorganisasjon

9. Regnskap og balanse 2010

Regnskap 2010

Voksenopplæringsforbundet

	Regnskap 2010	Budsjett 2010	Avvik	Regnskap 2009
Inntekter				
Offentlige ressurstilskudd	6 102 740	6 102 000	740	5 914 219
Kontingenter	0	0	0	522 561
Prosjekter	Note 1 4 517 884	2 350 000	2 167 884	2 867 339
Kurs og konferanser	527 450	620 000	-92 550	237 111
Andre inntekter	Note 2 368 513	450 000	-81 487	534 371
Driftsinntekter	11 516 587	9 522 000	1 994 587	10 075 601
Kostnader				
Ressurstilskudd til fylkesledd	620 000	600 000	20 000	581 150
Personalkostnader *)	6 175 886	6 135 000	40 886	6 301 921
Kurs, møter, konferanser	963 875	1 255 000	-291 125	1 270 843
Kostnader ved lokaler	459 946	465 000	-5 054	457 136
Informasjon og markedsføring	Note 3 659 673	365 000	294 673	279 911
Kontorhold	350 594	425 000	-74 406	424 018
IT-kostnader	Note 4 2 437 034	200 000	2 237 034	218 576
Styret, revisjon, m.m.	303 654	270 000	33 654	357 075
Avskrivninger	Note 5 10 214	11 000	-786	11 143
Sum driftskostnader	11 980 876	9 726 000	2 254 876	9 901 773
Resultat før finanstransaksjoner	-464 289	-204 000	-260 289	173 828
Netto finansresultat	55 221	0	55 221	64 993
Resultat etter finanstransaksjoner	-409 067	-204 000	-205 067	238 821
Overføringer				
Overført til KAS-fond				-100 000
Overført fra KAS-fond	100 000			
Resultat etter overføringer	-309 067			138 821

*) Generalsekretærs lønn: ltr. 78 (kr 681.100,-)

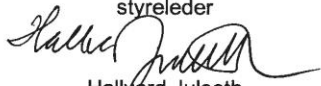
BALANSE PR. 31.12.2010

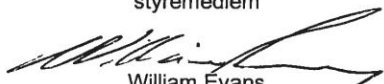
Voksenopplæringsforbundet

	Utgående balanse 31.12.2010	Inngående balanse 01.01.2010
EIENDELER		
Anleggsmidler		
Maskiner og utstyr	Note 5 <u>0,00</u>	<u>10 214,20</u>
Sum anleggsmidler	<u>0,00</u>	<u>10 214,20</u>
Omløpsmidler		
Debitorer	58 382,45	1 298 710,00
Forskuddsbetalte kostnader	34 326,57	90 928,54
Reise-/lønnsforskudd	210,85	4 974,13
Aksjer	Note 6 <u>33 000,00</u>	<u>33 000,00</u>
Bankinnskudd	4 296 756,03	2 496 819,71
Kontanter	4 913,00	5 171,00
Sum omløpsmidler	<u>4 427 588,90</u>	<u>3 929 603,38</u>
SUM EIENDELER	<u>4 427 588,90</u>	<u>3 939 817,58</u>
EGENKAPITAL OG GJELD		
Fri egenkapital		
Kapital pr. 01.01.	1 118 704,20	979 883,49
Årets resultat	<u>-309 066,82</u>	<u>138 820,71</u>
Sum fri egenkapital	<u>809 637,38</u>	<u>1 118 704,20</u>
Fond		
Utviklingsfond	Note 7 <u>0,00</u>	<u>6 620,41</u>
KAS-fond	Note 8 <u>0,00</u>	<u>100 000,00</u>
Sum fond	<u>0,00</u>	<u>106 620,41</u>
Sum egenkapital	<u>809 637,38</u>	<u>1 225 324,61</u>
Gjeld		
Kreditorer	Note 9 <u>904 252,02</u>	<u>201 603,92</u>
Skyldig skatt og avgifter	598 355,12	605 654,26
Skyldig lønn og feriepenger	548 780,52	526 908,90
Overføring av prosjektmidler	Note 10 <u>1 566 563,86</u>	<u>1 380 325,89</u>
Sum gjeld	<u>3 617 951,52</u>	<u>2 714 492,97</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>4 427 588,90</u>	<u>3 939 817,58</u>

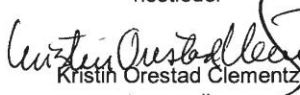
Oslo, 16. februar 2011

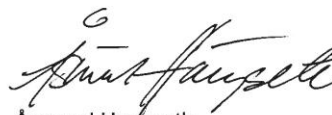

Hege I. Fossum
styreleder

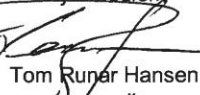

Hallyard Julseth
styremedlem

William Evans
repr. for VOFOs ansatte

Alfredo de la Nuñez
nestleder

Kristin Orestad Clementz
styremedlem

Åsmund Haugseth
styremedlem

Tom Runar Hansen
styremedlem

Sturla Bjerkaker
generalsekretær

Sluttord

Framtida er lys...

”Feilen med vår verden er at de vitende er så sikre på sin sak og de kunnige så full av tvil.”

Skal vi ta dette sitatet fra filosofen Bertrand Russel alvorlig, så bør vi vel slutte å stimulere til livslang læring? Eller passer Hasse Alfredson oss bedre? Han har sagt at *”uten tvil er man ikke riktig klok”*...

Tanker om tvil og tro knyttes gjerne til religiøse anfektelser, men min agenda er *kunnskapssyn*. Land Norge liker å sammenligne seg med har bedre politikk for voksnes læring enn oss. Både i Finland, Tyskland og Sverige bevilger statene atskillig mer til voksenopplæring. Det gjelder ikke minst for

Folkeopplysningen/folkbildningen: Kursarrangører innen ”det fria bildningsarbetet” i Helsingfors byr på en rik flora av korte og lengre kurs der det betales kursavgifter fra 5 til 50 Euro; 400 kroner er makspris for et språkkurs over et helt semester! Med våre beskjedne tilskudd i bunn må deltakere betale nesten det ti-dobbelte!

Vi har mast om dette før. Hvorfor er alt så meget bedre for studieforbundene i Sverige, har vi spurt. Den svenske staten bevilger – relativt sett - fem ganger så mye som den norske. Vilkårene for folkehøgskolene er tilsvarende gode.

”Statsråder står fram på rekke og rad og bedyrer i sine taler at vår viktigste kapital ikke er oljen, men humankapitalen. Så fortsetter vi å pumpe opp olje og gass.”

Vi har mast om dette før. Vi har sagt at oljelandet Norge må kunne matche våre naboland her. Men det har prelet av på våre politikere. Argumentasjonen faller på saltet asfalt.

Statsråder står fram på rekke og rad og bedyrer i sine taler at vår viktigste kapital ikke er oljen, men humankapitalen. Så fortsetter vi å pumpe opp olje og gass. Mens våre naboland dyrker humankapitalen. I Norge feires kunnskap ved at elever på slutten av videregående skole drikker seg sanseløse, før eksamen, mens gymnasiastene i våre nordiske naboland setter kunnskapen høytidelig i høysetet, med hvite luer, blomster og familieselskaper. Det er mange år siden det slo meg hvor kunnskapsrike mange finner og svensker er. De vet mye, er retorisk dyktige og kan sette kunnskap sammen til

klokskap. Det er ikke blitt slik av seg selv. Når faktakunnskap – som isolert sett er ubrukelig – skal testes hos oss, skjer det ved quiz-konkurranser på ... ølpuber!

Framtida er lys. Folkeopplysningen skal være med å forme den. Vi vil få klokere politikere som ikke er så sikre på sin sak om Norges fortreffelighet, men får visshet om at kunnskap og kultur – bygd både i skole og folkeopplysning - er det som bærer et samfunn framover.

Sturla Bjerkaker
VOFOs generalsekretær